

Heimtali põhikooli direktor Eero Metsvahi ja õppealajuhataja Urve Mukk tervitasid õpilasi kooliaasta alguse puhul. Heimtalis läks esimesse klassi sellel aastal 19 last.

Foto: Alar Karu

Kõik on ikka uus septembrikuus

Nagu ikka tõi september endaga esimese koolipäeva. Kõik see päris uus on valla Viljandi valla 109 lapse jaoks, kes esimesse klassi astusid ning avaaktustel aabitsa ja lilled said ning reeglina aukohtadel istusid.

Kokku on valla koolides tänavu õpilasi pea 950. Kõige väiksem on Leie Põhikool – 24 õpilast, kõige suurem aga Tarvastu Gümnaasium – 275 õpilast.

Avaaktused toimusid kõigis Viljandi valla koolides: Heimtali Põhikoolis, Holstre Koolis, Kalmetu Põhikoolis, Kolga-Jaani Koolis, Leie Põhikoolis, Paistu Koolis, Saarepeedi Koolis, Tarvastu Gümnaasiumis ja Viiratsi Koolis. Lilled, kõned ja pidulik meeleolu, kus saalis, kus õues.

Tööd alustas ka uus õppeasutus – Kolga-Jaani Kool. Kõige erilisem oligi 1. september ehk sellele Viljandi valla uuele õppeasutusele - üldse esimene 1. september ju, lisaks sai kool ka koolitusloa.

Uus kool moodustati Kolga-Jaani Põhikooli ja Kolga-Jaani lasteaia Naksitrallid ühendamise käigus. Koolis on uus juhtkond. Uus on kooli direktor Hasso Kukemelk, kes on osalise koormusega ka Leie Põhikooli direktor. Uus on õppejuht Maive Feldmann. Uued õppejuhid on ka Kristlin Oja Paistu Koolis ja Mariika Kivistik Holstre Koolis.

Ehkki me Viljandi valla puhul räägime pigem väikestest koolidest, toob uue kooli uus direktor Hasso Kukemelk välja ka olulise eelise: „Samas on väiksemal koolil ka suured eelised, siin saab parema ainealase hariduse, sest õpetajal on rohkem aega õpilastega tegeleda. Suures koolis on ühes õppetunnis õpetajal lapse jaoks aega üks kuni poolteist minutit. Väiksemas koolis on õpetajal võimalusi rohkem.“

Endise Tartu Ülikooli õppe-

Teistmoodi oli kooli algus seekord Kolga-Jaanis, kus kool ja lasteaiad ühendati ning ametisse asus uus juhtkond.

Foto: Raivo Lott

jõu ja tänase Kolga-Jaani Kooli direktori mõtteid ja elukäigust saate lugeda meie lehe 3. küljelt.

Ka valla lasteaiad alustasid, lasteaedu on vallas endiselt 11, ehkki Kolga-Jaanis kool ja lasteaed ühinesid. Lapsi käib lasteaias ligi 600.

Valla haridusspetsialist Anne Põldsaare sõnul tuleb aga uus õppeaasta sel aastal teistsugune, sest ilmselt on tänavu vaja kasutada ka hübriidõpet ehk vastavalt vajadusele kas kontakt- või distantsõpet.

Viljandi vallavanem Alar Karu ütles, et eelmine kooliaasta lõppes meie õppeasutustele erilisel, sest tuli kohaneda CO-

VID-19 pandeemiaga. „Ka uue õppeaasta algus on eriline meie koolijuhtide jaoks, sest pandeemia pole kuhugi kadunud. Soovin, et meie koolide juhid oleksid kursis kõigi nõuetega, samas aga säilitaksid rahu ja mõistliku suhtumise, et õppetöö korralikult toimiks,“ sõnas vallavanem ja õnnitles ühtlasi kõiki õpetajaid, õppijaid ja lastevanemaid uue õppeaasta puhul.

Soovime ka meie lehe poolt kõigile õpetajatele ja õpilastele head ja kasulikku õppeaastat ning hoidke enda ja teiste tervist!

Raivo Lott,
avalike suhete spetsialist

Holstre kooli avaaktusel kirjutasid koolirahu lepingule alla direktor Anu Saar (seisab vasakul), õpilaste esindaja Mirtel Lensin (keskel) ja KIVA meeskonna juht Kädi-Liis Ilves (paremal). Esimese koolinädala jooksul kirjutasid sellele alla kõik õpilased, õpetajad ja koolitöötajad.

Foto: Irma Väre

VALLAVANEMA VEERUD

31. augusti tänuüritusele olid kutsutud kõik raamatukogude töötajad.
Foto: Raivo Lott

Raamatukogud reformi tuultes

Organisatsioonide ja kogukondliku elukorralduse igasugused arengud toovad kaasa ka töökorralduse muudatusi. Paratamatult kaasneb sellega ajutine segadus ja vahel ka vastuseis. Reformide elluviimisel on kõik need tunnused loomulikud ja kahjuks sageli ka paratamatud.

Mitmetes omavalitsustes korraldatakse praegu ümber raamatukogude juhtimist, sest senised juhtimisstruktuurid ei taga enam ühtlast ja selget raamatukogude toimimist. Kõik meie ümber muutub ja areneb ... Ajaga tuleb kaasas käia ja jälgida, et raamatukogude töö vastaks paremini lugejate soovidele ja ootustele. Samuti tuleb silmas pidada majanduslikku mõõdet ja hoida raamatukogude majandamise kulud tasakaalus.

Raamatukogude ja seal töötavate inimeste hulk, töötajate töötasu ja lahtioleku ajad peavad siiski toetuma lugejate arvule. Midagi ei ole teha – see on meie kõigi raha, mida raamatulaenujate teenuse pakkumine vajab ja meie kohus on seda mõistlikult kulutada.

Omavalitsused on hakanud erinevalt raamatukogude tööd ümber korraldama.

Küll on viidud ühe direktori juhtimise alla kogu valla raamatukogud ja on jäänud ainult üks raamatukogudirektor valla peale. Üks vald plaanib näiteks sulgeda väiksemad raamatukogud ja samas pakkuda raamatukogu teenust pakiautomaatide paigaldamisega bussiootepaviljonidesse piirkondades, mis jäid raamatukogust ilma.

Viljandi vallas oli pärast ühinemist 17 raamatukogu ja peagi sai selgeks, et raamatukogude võrgustik ja selle juhtimine on vaja kindlasti üle vaadata ja muuta see loogiliselt toimivaks. Meie püüdsime võtta aluseks piirkondliku mõõtmise ja moodustada neli raamatukogu, mille alla kuuluvad selle piirkonna haruraamatukogud.

Positiivse kogemusega sai eeskujuks võtta Tarvastu piirkonnas juba eelnevalt läbi viidud raamatukogude koondamine ühe raamatukogu juhtimise alla. Juba aastaid on edukalt toiminud Eesti esimene haruraamatukogu – Tarvastu haruraamatukogu, millel on haruraamatukogud Välustes, Suislepas, Kärstnas ja nüüd ka Holstres.

Reform ei tähenda muidugi seda, et väikeste raamatukogude identiteet kaob. Haruraamatukogud jäävad ikka kogukonna rahvale oluliseks vaimseks keskuseks. Kohalik raamatukoguhoidja tellib raamatuid ka edaspidi ise, sest teab, milliseid raamatuid piirkonnas loetakse. Raamatukogu on selle piirkonna rahva nägu ja raamatukoguhoidja nii valla kui ka piirkonna inimese sõnumi edasikandja.

Samas muutub pärast reformi oluliseks meeskonnatöö: omavaheline tihe suhtlemine, kogemuste jagamine jmt. Väikeste raamatukogude hoidjad pole enam üksik, kolleegi toetav käsi on lähedal. Ka majandamisel tuleb juurde paindlikkust, sest saab mõelda, kuhu raha parasjagu suunata.

Raamatukogude reformi võib mõne aja pärast lugeda õnnestunuks, kui juhtimine ja infovahetus on muutunud kiiremaks ja paremaks ning raamatutele ja ajakirjadele planeeritud raha jaotumine toetub lugejate arvule.

Väga loodan ka, et piirkondlike raamatukogude töötajad koonduvad ja mõtlevad, mida saaks teha ise ja koos piirkonna rahvaga, et raamatute lugemine ja laenutamine hoogustuks. Teha koos näiteks ühiseid üritusi, korraldada raamatukogude vahelist laenutust ja muud huvitavat arvestades rahva soove ja eripärasid.

Seda kõike ootame raamatukoguhoidjatelt ja raamatukogude uutelt juhtidelt.

Jaksu ja indu teile selleks!

Alar Karu,
vallavanem

Viljandi Vallavalitsuse istungitel augustis

- Otsustati muuta Viljandi Vallavalitsuse 20.03 korraldust nr 2-3/238 „Eelarveliste kulude piiramine seoses eriolukorraga. Arvestades asjaolu, et eriolukord Eesti Vabariigis on lõppenud ja Viljandi valla 2020. aasta eelarvesse planeeritud tulude laekumine ei ole märgatavalt vähenenud, on põhjendatud eriolukorras kehtestatud piirangute osaline tühistamine.

- Kinnitati Viiratsi Rahvaraamatukogu ja haruraamatukogude lahtiolekuajad. Ümberkorralduse tulemusena moodustati Viljandi Vallavalitsuse ametiasutuse hallatav Viiratsi Rahvaraamatukogu, mille haruraamatukogud on Pärsti, Vana-Võidu

ja Uusna haruraamatukogud. Viiratsi Rahvaraamatukogu direktor on alates 1. septembrist Erika Lond.

- Kinnitati Kolga-Jaani Rahvaraamatukogu ja haruraamatukogude lahtiolekuajad. Ümberkorralduste tulemusena moodustati Viljandi Valla ametiasutuse hallatav Kolga-Jaani Rahvaraamatukogu, mille haruraamatukogud on Saarepeedi haruraamatukogu koos Karula teeninduspunktiga, Tänassilma, Leie, Oiu ja Meleski haruraamatukogud. Kolga-Jaani Rahvaraamatukogu direktor on alates 1. septembrist Kristel Jaago.

- Kinnitati Paistu Rahvara-

amatukogu ja haruraamatukogude lahtiolekuajad. Ümberkorralduste tulemusena moodustati Viljandi Vallavalitsuse ametiasutuse hallatav Paistu Rahvaraamatukogu, mille haruraamatukogud on Päre, Puiatu, Heimitali ja Ramsi haruraamatukogud. Paistu Rahvaraamatukogu direktor on alates 1. septembrist Tiina Torim.

- Otsustati valla eelarvest mitetulunduslikuks tegevuseks määrata summad ja saajad.

- Otsustati hariduspreemia määrata Laura Stina Kivistikule, kes lõpetas 2020. aastal Viljandi Gümnaasiumi matemaatika-füüsika õppesuuna õppekava hõbemedaliga.

Viljandi Vallavolikogu istungil augustis

- Otsustati valla esindajate nimetamine hoolekogudesse. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse, koolieelse lasteasutuse seaduse kohaselt kuulub kooli, koolieelse lasteasutuse ning huvikooli hoolekogusse muuhulgas kooli pidaja ja valla esindaja. Seoses Kolga-Jaani Põhikooli ja lasteaia „Nak-sitrallid“ ühendamise alustas tegevust uus, Kolga-Jaani Kool. Sellest tulenevalt oli Viljandi volikogul alus nimetada Kolga-Jaani Kooli hoolekogusse kooli pidaja esindaja. Oigusselguse huvide oli põhjendatud teha otsus

tervikuna uuesti, kõigi koolide, lasteade ja huvikoolide hoolekogude esindajate osas, kelleks said järgmised volikogu liikmed: Heimtali Põhikool – Mare Pariis; Holstre Kool – Loit Kivistik; Kalmetu Põhikool – Mait Siirus; Kolga-Jaani Kool – Kalevi Kaur; Leie Lasteaed „Sipelgapesa“ – Anzori Barkalaja, Leie Põhikool – Anzori Barkalaja; Paistu Kool – Juhan Änilane; Päre Spordihoonet – Tarmo Arak; Ramsi Lasteaed „Taruke“ – Hellar Mutle; Saarepeedi Kool – Ain Sibul; Tarvastu Gümnaasium – Andrus Jürgen-

son; Tarvastu Lasteaed – Valmar Haava; Tarvastu Muusika- ja Kunstikool – Joel Mandri; Uusna Lasteaed „Tõruke“ – Mait Siirus; Vana-Võidu Lasteaed – Väino Viidebaum; Viiratsi Kool – Kaupo Kase, Viiratsi Lasteaed „Rüblik“ – Kaupo Kase; Viljandi valla lasteaed „Päikesekiir“ – Rait Märtin.

Järgmine vallavolikogu istung toimub 30. septembril.

Viljandi vald esines südikalt 45. omavalitsuste suvemängudel

22. ja 23. augustil peeti Paides Omavalitsuste järjekordsed suvemängud. Kokku osales võistlustel 53 omavalitsust.

Üldarvestuses võitis Rae vald, teine oli Tartu ja kolmas Türi vald. Viljandi valla esindus oli väljas kergejõustikus, meeste võrkpallis, naiste võrkpallis, orienteerumises, jalgrattakrossis, kettagolfis, mälumängus, petankis ja juhtide võistlusel.

Tänavu kõige kõrgemaid kohti saavutada ei õnnestunud, aga ühtlase ja suure koosseisuga Viljandi valla koondisega õnnestus saavutada koondtabelis 15. koht (suure valdade arvestuses 8. koht).

Kergejõustikus sai oma vanuseklassi alavõidu odaviskest 39,53 meetriga Jane Roosimägi, kõrgushüppes töid oma vanuseklassides võidu Andreas Hantson tulemusega 1,87 m ning Kristjan Tafenu tulemusega 2,07 m.

Orienteerumises näitas pari-

Kõrgeimal astmel on meie valla kergejõustiklane Jane Roosimägi. Temast vasakul Anfisa Karyagina Jõhvi vallast ja paremal Laura Lokotar Kose vallast. Foto: Kevin Paavo

mat minekut Alar Viitmaa, kes võitis M45 klassi arvestuses.

Jalgrattakrossis saavutas Jaanus Sarv M50+ vanuseklassis kõrge kolmanda koha ning Sille Puhu sai N35 klassis 2. koha.

Kettagolfi arvestuses töid punkte Merike Tihomirov, Rix Kald, Randel Kuzmin ja Rauno Meerits, võistkondlikult saavu-

tati 8. koht.

Juhtide võistlusel esindas meie valda värske abivallavanem Irma Väre.

Meeste ja naiste võrkpallis meie esindused seekord alagrupist edasi ei saanud ja lõpuks vastavalt 16. ning 15. koht.

Mälumängus esindasid meie valda praegused ja endised vallavalitsuse töötajad Rein Anton, Heino Lapp, Tiina Jaksi, Merit Plaamus ning Paul Kolla. Tugevas konkurentsis saavutati 27. koht.

Petanki võistlustel jäadi napilt 16 hulgast välja, aga hea teise päeva najal saavutati 18. koht. Valda esindas petankis perekond Reede.

Kokku esindas Viljandi valda 79 sportlast. Pori ja vihma trotsides peeti Paides kaks pingelist võistluspäeva. Terve Paide linn elas nendel kahel päeval Omavalitsuste suvemängude spordirütmis.

Kevin Paavo, spordispetsialist

Kogukondade ja valla vahelises koostöös valmivad mustkattega teed

Tänavu aasta 1. mail eraldas valitsus kõigile omavalitsustele täiendavalt raha kohalike teede korrashoiuks. Viljandi vald sai kohalike teede hoiuks täiendavalt 463 575 eurot.

Täiendav raha võimaldas palju objekte varasemaks tuua. Esmajoones toodi varasemaks just liitumislepingu järgsed teedobjektid. Lisandusid muidugi teed, mis kehva talve tõttu olid eriti lagunenenud ja vajasis kohest remonti.

Lisaks jätkas Viljandi vallavalitsus ka kohalike kogukondadega koostööd. Näiteks tegid kogukonnad vallale ettepaneku kaasfinantseerida mustkatte ehi-

tamist avalikult kasutatavatele teedele, sest katteta teedelt lendu tõusev tolm ning augud teel on igapäevastele sõitjatele ning teede ääres elavatele inimestele suureks probleemiks.

Sellel aastal on vald teinud koostööd nelja kogukonnaga:

- Kuressaare külas, Mikatsi-Paavle tee äärses kogukonnaga, kus mustkatte ehitamise eeldatav maksumus on ca 50 000 eurot, kogukond panustab 10 000 eurot;

- Tänassilma külas, Ruudiaru tee äärses kogukonnaga, kus mustkatte ehitamise eeldatav maksumus on ca 30 000 eurot, kogukond panustab 8000 eurot;

- Kärstna külas, Tulba tee äärses kogukonnaga, kus mustkatte ehitamise eeldatav maksumus on ca 20 000 eurot, kogukond panustab 3500 eurot;

- Sinialliku külas, Vahe tee ning Vahe põik äärses kogukonnaga, kus mustkatte eeldatav maksumus on ca 14 000 eurot, kogukond panustab 3000 eurot.

Sellist koostööd kogukonna ning Viljandi vallavalitsuse vahel on plaanis teha ka edaspidi.

Viljandi vallavalitsus ootab valla 2020-2024 teehoiukava täiendamise ettepanekuid kuni 25. septembrini.

Raivo Lott, avalike suhete spetsialist

Raamatukogude uued lahtiolekuajad leiad 5. leheküljelt.

Õpetajate õpetaja hakkas koolijuhiks

Kolga-Jaani kooli uus direktor on Hasso Kukemelk. Eelkõige teatud-tuntud kui õpetajate õpetaja Tartu Ülikoolis. Nüüd siis Kolga-Jaani Kooli direktor ja osalise koormusega ka Leie kooli direktor.

Minu meelest on küll midagi ilusat ja sümbolset kui kuue samba tagant tuleb keegi kõrgetharitu ja otsustab oma missiooni jätkata maakoolis.

Ja siis veel midagi isiklikku ka. Esimest korda kohtusime Hassoga 39 aastat tagasi Tartu Riikliku Ülikooli sõjalise laagris Gadunavase külas, Leedumaal. Meie järgmine kohtumine toimus augusti algul Kolga-Jaanis. Olime mõlemad teist päeva Viljandi vallas ametis. Seepärast ka sinatan alljärgnevas intervjuus küsitletavat.

Mida ise ütled Kolga-Jaani ja Leie kooli tuleku kohta?

Kõige tabavamalt ütles selle kohta mu noorim poeg: oled teinud teadust, õpetanud teisi, nüüd lähed kooli praktiseerima. Oli muidugi ka proosalisem põhjus. Mul lõppes ülikooliga dotsendina töötamise tähtajaline leping. Mulle pakuti võimalust jätkata vanemteadurina, mis tähendaks enam teadustööd, aga vähem tööd inimestega. See variant mulle ei sobinud ja nii hakkasin otsima uusi võimalusi, mis nüüd ongi avanenud,

Aga kooli õpetajana ja ka koolijuhina oled töötanud ju varemgi?

Õpetajana on mul ikka staaži küll, olen koolis kokku õpetanud 17 aastat, sellest 6 aastat Miina Härma nimelises Tartu 2. Keskkoolis õppealajuhatajana. 1989, kui töötasin juba ülikoolis, siis käisin veel kaks korda nädalas 2. Keskkoolis õpetamas.

2002. aastal tulin taas kaheks aastaks Miina Härma kooli ning olin õpetaja neli tundi nädalas. Tegemist oli keerulise klassiga, mis mulle anti. Kui aga õpilased 9. klassi edukalt lõpetasid, tulid nad mulle veel koju palvega, et ma hakkaksin keskkoolis nende klassijuhatajaks. Seda ma kahjuks teha ei saanud, sest ülikool võttis oma.

Tartu Ülikoolis oled töötanud ju peaaegu kogu oma tööelu jooksul? Jah, Tartu Ülikoolis töötasin 1989. aasta septembrist kuni tänavuse aasta jaanuarini. Siis otsustasin, et pean midagi muud ka tege-

Kolga-Jaani ja Leie kooli uus juht Hasso Kukemelk.

Foto: Raivo Lott

ma. Ülikoolist veel selline fakt, et kaitsesin 1990. aastal kandidaadikraadi. Olen peaaegu ajalooline isik, sest olin eelviimane, kes üldse kandidaadikraadi sai. Päril viimane oli ja ajalooliseks isikuks sai Peep Lepik.

Põhjendasid oma lahkumist ülikoolist just sellega, et inimestega suhtlemist oleks vähemaks jäänud. Inimestega suhtlemine on minu jaoks väga oluline. Olen vist oma olemuseltki õpetaja, kes tahab teadmisi edasi anda nii lastele kui ka nende õpetajatele. Seepärast on kool minu jaoks just õige paik. Oma uute õpilaste kohta midagi ei oska veel öelda (intervjuu toimus augusti lõpus). Kolga-Jaanis tuleb tänavu kooli 66 õpilast, Leies 24, seal tuleb esimesse klassi vaid üks õpilane.

See vist ongi väikeste koolide probleem, et lapsi tahetakse kooli panna mõnda suuremasse linna?

Viljandimaal on jah see tendents, et Viljandi tõmbab. Kui

- Sündinud 5. detsembril 1957
- Lõpetas Tartu Ülikooli füüsiku-pedagoogina, 1981
- Tartu Ülikool, Filosoofia teaduskond, Pedagoogika teaduste kandidaat 1990
- Eriala: haridusjuhtimine ja hariduskorraldus
- 1981 – 1989 Tartu 2, keskkool füüsikaõpetaja, Tartu 2. Keskkooli direktori asetäitja õppealal
- 1989 – 1993 Tartu Ülikooli üldpedagoogika ja võrdleva pedagoogika vanemõpetaja/lektor
- 1994 – 1998 Tartu Ülikooli I prorektori abi, teadus- ja arendusosakonna juhataja
- 1998 – 2002 Tartu Ülikooli Eesti - Soome õpetajakoolituse projekti-juht, alates 2000.a. aprillist peadidaktika osakonna juhataja
- 2002 – 2020 Tartu Ülikooli hariduskorralduse dotsent, haridusteaduskonna õppeprodekaan (2007) ja dekaani kt (2007-2009), haridusteaduste instituudi juhataja (2010-2011)

ise käiakse tööl Viljandis, siis tahetakse ka laps Viljandisse kooli panna.

Samas on väiksemal koolil ka suured eelised, siin saab parema ainealase hariduse, sest õpetajal on rohkem aega õpilastega tegeleda. Suures koolis on ühes õppetunnis õpetajal lapse jaoks

aega üks kuni poolteist minutit. Väiksemas koolis on õpetajal võimalusi rohkem. Erivajadustega laste puhul on õpetajal rohkem aega sellega arvestada.

Väikeses koolis jõuab õpetaja tunnis suuliselt vastama panna kõiki õpilasi. Vaid nii tuleb ka avaliku esinemise oskus. Kui

suuliselt palju vastata ja teiste ees esineda ei saa, sünnib ka ebakindlus kui tarvis edaspidi avalikult esineda.

Sind peetakse meeskonnamängijaks, mitte käsutajaks ja suureks ülemuseks.

Ise on ennast raske hinnata, aga minu kreedo on, et õpetaja on keskastme juht, kes juhivad õppimist koolis. Ta peab olema autonoomne ja ise otsustama. Aga samas peab ta ka infot liigutama ja jagama. Direktorina pean olulisemaid asju teadma, konkreetset õppetööd puudutavates asjades klassis peaks õpetaja ise otsuseid vastu võtma. Direktorina ma kõigi tasandite probleemidega tegeleda ei jõua ja ei tahagi.

Kas õpetaja amet on trendikas?

Kui rääkida õpetajaameti populaarusest, siis see on selgelt tõusu- teel. Lasteaiaõpetajate ja eripedagoogide õppekohad on ülikoolis väga populaarsed, sinna on suur konkurents. Noored hindavad õpetajaametit. Konkursidel on ka näha, et väga huvitavaid õpetajakandidaate tuleb.

Sinu enda juured on pärit ju ka maalt?

Olen maapoiss, üles kasvanud Rõngus, käinud Rõngu põhikoolis ja keskkoolis Elvas. Aga miks ma just Elva kooli õppima läksin? Tahtsin juba põhikooli poisina kindlasti minna edasi õppima Tartu Ülikooli füüsikat/astronoomiat, kuid sel ajal oli vaja sisseastumisel kirjand kirjutada, ning siin ma polnud üldse mitte hea. Seepärast läksingi kirjandusklassi Uno Kuresoo juurde õppima kirjandi kirjutamist, et ülikooli sisse saada.

Isiklikku?

Mul on neli täiskasvanud last – kolm poega ja üks tütar. Kõik pojad elavad ja töötavad Tallinnas, tütar aga Tartus. Vanim poeg on Allan, siis Joel, Sven ja Laura. Abikaasa Eva on Miina Härma koolis klassiõpetaja. Siis mängin endiselt korvpalli seenioride liigas. Elan samuti maal, Raigastes, 45 minutilise autosõidu kaugusel Kolga-Jaanist ja Leiest.

1. september oli ka Hasso Kukemelgile esimene koolipäev äsja alustanud ja koolitusloa saanud õppeasutuses Kolga-Jaani Kool. Soovime Hassole jõudu ja jaksu!

Küsitles Raivo Lott

Tarvastu ordulinnuse konserveerimistööl avastati salapärase müüriava

Septembri alguses lõpetati Viljandi vallas Sooviku külas Tarvastu ordulinnuse varemete neljanda etapi konserveerimistööd.

„Konserveerimistööd oli järjekordne etapp ordulinnuse muutmisel tänapäevaseks turistidele mõeldud objektiks. Samas aitavad need tööd ajaloolist pä-

Kaevamistel leiti ka väike võlvikivi.

randit ka oluliselt paremini säilitada tulevaste põlvkondade tarvis,” ütles Viljandi vallavanem Alar Karu, kelle sõnul on aga palju veel teha. „Väga oluline on taastada linnuse veskipais, kahjuks pole me koostöös Keskkonna Investeeringute Keskusega veel raha leidnud”, sõnas Karu.

Hanke võitnud Maakivist OÜ puhastas müüri ja eemaldas varisemisohhtlikud kivid 90 ruutmeetrit. Korrastati müüripealne – eemaldati lahtised kivid ning laoti tagasi, tehti vuukimis- töid. Samuti eemaldati taimestik kaitsetorni taguselt ringmüüri lõigult, raiuti puud ning juuriti kannud. Tööde maksumus kokku on ligi 30 000 eurot.

Tööde käigus avastati ka müüriava, mis lubab arvata, et all oli võlvkelder või veel üks korrus.

Erkki Putnik sattus ekskavaatoriga müüriserva puhastades mulda täis avausele.

Fotod: Alar Karu

Selle uurimisega edasi seekord ei mindud. Kaevamistel leiti kivi, mis laseb arvata, et linnuses

on olnud võlvkaartega ruumid. Ordulinnus pakub suurt huvi ka Muinsuskaitse ametile, sest va-

remeid on siiani vähe uuritud. Lähitulevikus peaks aset leidma kohtumine muinsuskaitse ja valla esindajate vahel.

Tarvastu ordulinnus rajati tõenäoliselt 14. sajandil kõrgele künkale, eestlaste üleni veega ümbritsetud muinaslinnusele. Alates 1410. aastast viibis seal sageli ordumeister, mistõttu ruume täiendati võlvagedega ja kõrgendati müüre. Rajati tugev kaitsetorn, mille laius on 14 meetrit ja müüride paksus 170 cm. Linnus sai Liivi sõjas tugevasti kannatada, aga varemeiks muutus see 16. sajandi lõpul püssirohu plahvatusel tagajärjel. Müüre iseloomustavad rõhtsate kihtidena laotud suurte tahumata põllukivide read.

Raivo Lott, avalike suhete spetsialist

Kooliminejad 2020

Viiratsi Kool

Samuel Allikmäe
Armin Jüris
Tristan Kurvits
Henri Lensment
Karl-Sebastian Lilloson
Jarek Meel
Karl-Kristjan Mikk
Erik Mirka
Holger Peips
Mehis Reitel
Liisa Taar
Gregor Toss
Estelle Tõnnov
**Vasakul direktor Külli Saat,
paremal klassijuhataja
Ülle Laam.**

Foto: Viiratsi kool

Paistu Kool

Küllo Tiido
Aska Pettai
Eliise Müür

Stella Aasmäe
Valmo Visor
Klassijuhataja Triin Vaiksoo

Foto: Kristi Pajuste

Tarvastu Gümnaasium

1.h klass

Miali Aas
Matvey Gornev
Anna Komissarova
Kermo Kosemaa
Joonatan Kärp
Helena Liir
Mehis Matkur
Rasmus Mägi
Joosep Nukka
Roosi Nukka
Kennet Peek
Laura Reelend
Markus Rähn
Kirtel Salundi
Sebastian Savka
Janari Särg
Robert Špet
Eleri Tiido
Klassijuhataja Haja Ojarand

1.i klass

Rain-Kristjan Aedma
Brianna-Ly Boisen
Uku Gailit
Rasmus Haava
Markus Heuer
Martha Järveküla
Mia-Marlen Järvelt
Kaarel Kribbe
Sandra-Liisa Köst
Andero Lusti
Alex Mandri
Hannes Maran
Marten Mikk
GertuPikkor
Liisa Silla
Emely Sälgi
Dominic Tomson
**Klassijuhataja
Imbi Napritson**

Fotod: Elari Alumets

Kalmetu Põhikool

Martin Esajas
Reiko Lellep
Selma Eliise Võsu
Emma-Nora Land
Hugo Pukk
Egert Sander Laur
Evert Ruban
Mairo Utt
Aleksander Kõll
**Klassijuhataja
Hestia Mirka**

Foto: Helina Matusorg

Holstre Kool

Lisette Lipp
Kätlin Ivask
Kevin Pärn

Andres Tukk
**Klassijuhataja
Liisi Tõnisson**

Foto: Kadi-Liis Ilves

Leie Põhikool

Anna Marii Herm
**Klassijuhataja
Epp Barkalaja**

Foto: Leie põhikool

Mulgi Väiketootjate Liit sai Regionaalmaasika auinna

Augustikuu lõpuotsan and
pääminister Jüri Ratas
Mulgi Väiketootjate Liidule
kätte Regionaalmaasika auin-
na. Sii näitap, et kümne väikse
Mulgimaa ettevõtte puult asu-
tet liit om oma paariaastese
tegutsemisaa sihen jõudan
pallu ärä tetä ja paistap joba
Mulgimaalt kaugembele kah.

Mulgi Väiketootjate Liidu juha-
tuse liige Maarja Palu üteli, et liit
ja kik liidu liikme om selle auin-
na üle väike uhke. "Tore, et meid
om tähele pantu, sii om kigi
mede väikeste ettevõtete ütime
auind. Nüid täame, et teeme
õiget asja. Miu täada ei ole en-
nemb ütteri Regionaalmaasikat
Mulgimaale tullugi."

Oma kige suurembes kõr-
daminekus piave liidu iistvedäje
veebipoodi www.mulk.ee käi-
mätõukamist sii keväde. "Poodi
teime esmalt kümne ettevõttege,
prilla om joba mõni äri oma kau-
bage manu kah tullu. Pakume
päämiselt Mulgimaal tettü söö-
gi-joogivärki, aga kah käsitüüd,
Mulgimaa lavvamänge, Mul-
gimaa lippe ja muud säänest.
Kaupa tulep järest manu," kõnel
üits poodi iistvedäjit Indrek Palu.
"Esmalt läits sii poodivärk visalt,
a ku teime mai lõpun ilmävõrgu
laada ja kõnelime oma poodist
ja kaubast laiembelt, sis järest

rohkemb inimesi om meid netist
kätte löödän. Kige parembini lii-
gup ää sõna iki suust suhu."

Tõine suur asi, mille üle väi-
ketootja võive uhke olla, om
puutese pantu Mulgi Värki riuli,
mille pääl om sis kik Mulgimaa
kaup. "Ütteri riuli pääl paistap
mede kaup parembini silmä ja
egäüits saap aru, et sii om Mulgi
värk. Prilla om eri puutese üles
säet viis riulit, a neid tulep kik
aig manu. Suur suuv om kah
Nuia ja Abja Konsumise siande
riiul saia, et nii mede oma rah-
vas ku külälise Mulgimaal tettü
kauba kergeste kätte levväs ja
saas sedäsi oma kandi ettevõtjit
ja elu toete," sellät Indrek Palu.

"Mulgi Väiketootjate Liit oo-
dap kah kik sii aig uusi liikmit
manu. Võtke medege ühendust
ja lööge aga kampa," kuts Maarja
Palu ja üteli, et järgmine suuremb
ütine sündmus om 17. oktoobrel
Karksi-Nuia kultuurikeskuse
peatäv Mulgi söögi vestival.

Sii aaste säeti Regionaalmaa-
sika auinna pääle üles esieränis
pallu kandidaate – kokku 34.
Vällä anti viis Regionaalmaasika
auinda. "Sii näitap äste, et meil
om üle Eesti väike pallu akkajit ja
tublisit inimesi, kes teeve kõvas-
te tüüd, et elu oma kodukandin
iki edesi lääs ja paremb oles," üteli
riigialduse minister Jaak Aab.

Ilves Kristi, toimeteteje

Mulgi Väiketootjate Liidu iistvedäje Maarja ja Indrek Palu käisive Talnan Regionaalmaasika auinda vastu võt-
man. Pildi pääl om pääminister Jüri Ratas, Maarja Palu, Indrek Palu ja riigialduse minister Jaak Aab.

Pilt: Jürgen Randma

12.-17. OKTOOBRENI ÜLE MULGIMAA

12. oktoober – MULGIMAA LIPU PÄEV

- Mulgimaa lipu lehvive kigi asutuste ja kodude man.
- Pidulik Mulgimaa lipu tõmbamine Mulgi Majaka masti
Mustla pääl kell 8.30
- Uvve Mulgi vanembe välläkuulutemine
- Mulgi Väiketootjate Liidu tääbepäev Tarvastu gümnaasiumin

13. oktoober – NOORDEPÄEV

- Koolinoorde mälumäng „Nupute vällä“ Abja gümnaasiumin
- Mulgi Väiketootjate Liidu tääbepäev Abja gümnaasiumin.

14. oktoober – AALUUPÄEV

- Vana aa päev Villändi muuseumi lugemissaalin kell 14
- Mulgi Väiketootjate Liidu tääbepäev Kitzbergi gümnaasiumin
- Mulgi mälumängu edimene jagu Alliste rahvamajan kell 19

15. oktoober – RAHVARÕÕVAPÄEV

- Tiina Jürgeni loeng „Mulgi rahvarõõva ja nende kandmine“
Eimtali muuseumin kell 13

16. oktoober – MULGI KEELE PÄEV

- Konssert „Mulgi kiil ja miil“ Tõrva kirik-kammersaalin kell 19.

EESTI
RAHVAKULTUURI
KESKUS

17. OKTOOBER MULGI NÄDÄLI LÕPETEMINE KARKSI-NUIA KULTUURIKESKUSEN

Mulgi söögi vestival, akatus kell 11

- Päevä viave meisterkokk Erlis Shönberg ja Indrek Palu.
- Suur laat, päev läbi ülesastmise, laadamängu, Mulgi Toiduti seminar,
apukapsta ja mulgikapsta õpikammer jpm.

Mulgi raamatulaat, akatus kell 11

- Mulgi kirjavara müük ja välläpanek.

Mulgi lauluvõistluse lõpukonssert, akatus kell 15

- Uute laule edimene rahva ette tuumine, üles astuve
Mulgimaa Noordeorkester, Lõotsavägilase, Mulgi segakuur jpt.
- Päevä tegemisi saap vaadete kah läbi Ilmävõrgu www.mulk.ee

Nädäli sihen om vullklooripäevä lasteaidun.

Mulgi Kultuuri Instituut kutsup üles kõrraldeme teemakohatsit välläpanekit, loengit,
konsserte, tüükambrit aridusasutusten, raamatukoguden, noordekeskusten jm.
Päeväpilte neist tegemistest oodetes ütten allkirjuge aadressi pääle mki@mulgimaa.ee.

Toeteve Mulgi vald, Viljandi vald ja Tõrva vald.

Rohkemb täadust www.mulgimaa.ee, mki@mulgimaa.ee, tel 5885 7355.

Mulke Selts pidäs Karksi kihelkonna-päevä ja valis uvve juhatuse

20. jaanikuu päeväl sai Mulke Seltsi rahvas Karksi kihelkonna Karksi mõisan kokku, et pidäde sääi seltsi üldkuunolekut.

Kigepäält vaadeti Karksi kultuuriseltsi rahva tüütubadese. Pääle sedä eideti pilk lännu aastepääl, kinnitedi aastearuanne, arutedi läbi uus põhikiri, valiti viies aastes kümneliikmeline juhatus ja arutedi seltsile olulisi teemasit.

Juhatusse valiti:

- Anne Järv Villändi kogukonnast;
- Kalle Laasme Pärnu kogukonnast;
- Malle Kurm-Oks Tartu kogukonnast, almanaki toimetete;
- Meeta Meltsas, Tartu kogukonna päälük;
- Ilme Varimaa, Pärnu kogukonna päälük;
- Leili Weidebaum, Villändi kogukonna päälük;
- Meelis Toom, Talna kogukonna päälük;
- Toomas Ömblus, Mulgi segakoori juhatuse liige;
- Ene Saar, Villändi kogukonna liige, Mulke Seltsi vanemb;

• Madli Saar, Mulgi segakoori päälük, koorivanemb.

Mulke Seltsi üits päämõte omgi, et kik neli kogukonda seos oma kandi mulke. Pääle kogukonde om seltsin kah Mulgi segakuur, mes seop inimesi lauluuvi järgi. Koorin om noorembet rahvast kah, ülejäänud seltsi liikme om peris elätenu inimese. Seltsil oles rõõm, ku tules manu noorembit inimesi, kes oles mede sündmuste kõraldemise ja muude tegemiste man nõu ja jõuge abis. Uvi kõräl võta ühendust seltsi vanembe Saare Enege (Enesaar0404@gmail.com) või kogukonna päälükuge.

Kige suuremb laanitu sündmus 2020. aastel olli August Kitzbergi 165. ja Juhan Simmi 135. sündümise aastepäevä pidamine laulukuure konsserdige Mustla pääl ja suure näitemänguge Simmi talun, a kik sii tulli koroonaviiruse pärast 2021. aastepääl edesi lükate. Egätahes kik roovi akkave uvve aastepääl algusen jälle pihta.

Kuunolekul arutedi kah tammemõtsa vondi luumist, et

Ku Mulke Seltsi rahvas Karksi kanti käimä tulep, mindas iki mulke tammemõtsast kah läbi. Nüid om tammiku kõrranoidmise jaos omaette arve kah tettu.
Pilt: Nikolajev Voldemar

mede riigimeeste ja kultuuriinimeste aus 2018. aastel Mulke Seltsi puult Karksi kihelkonda Leeli küllä istutet tammemõts oles iki kõrran ja oitu. Tammemõtsa jaos om valla omaette arve **MTÜ Mulvide Selts EE061010220282968222**. Sinna saave kik ääsuuvliugu inimese kanda toetust puude uulduses.

Mulke Seltsi rahvas olli väige tänuulik seltsi toetejele Helir-Valdor Seederile, kes toet seltsi tegemisi oma palgast ää summa-

ge, millest sai abi kogukonde toimetemistele.

Pääle arupidämist käis seltsi rahvas Mulgi Pruulikoan, kus Mulgimaa Väiketootjate Liit olli vällä pannu Mulgimaa ettevõtjide tettu söögikraami ja muud. Kaugembelt tulejil olli ää miil mekki Mulgimaal tettu süüki-juuki ja kullete Palu Indreku ja Vaiksaare Lauri juttu liidu tegemistest. Mulgi õlle mekmine olli üits tore asi.

Õiget mulgiputru ja kama

minti süümä Karksi-Nuia kohvikuse Heim.

Pääle lõunat võorust Kitzbergi muuseumi pere külälisi Kitzbergi majamuuseumin. Sääi olli tore trehvate kah Ilvese Kristit Tarvastu ja Paistu kihelkonna „Ämariguaa lugude“ raamatidege, mille valmisaamist seltsi rahvas tänuge vastu võtt ja palude lastelastele ostsive.

Enne kodutiile asumist vaadeti viil ütenukun üle tammemõtsa puukse, mis om akanu oolege kasume.

Nüid om Karksi-Nuiast 8 km Abja poole maantii pääl kah tammemõtsa näitav silt. Pääle puie om sääi kah istmiskoht, Mulgimaa aaluu tääbetahvel ja täädust Mulgimaa riigimeeste ja kultuuriinimeste kohta nimeliste puie man. Astu sia kah, ää lugeje, mulke tammemõtsast läbi!

Jõulukuu tulep vällä mulke 30. almanakk. Kik jutu Mulgimaa põnevist sündmustest ja inimestest om oodet enne viinakuu akatust toimetetele e-kirjage malle.kurm@emu.ee.

Saare Ene,

Mulke Seltsi vanemb

Keelepesä juhateve latse juurde manu

Joba viiel aastel om Mulgimaa erinevaten lasteaidun toimunu keelepesä. Pirle ole mia küllän käinü viien lasteaian: Ritsa, Abja, Karksi-Nuia, Ala ja Paistu lasteaian. Tarvastu kandi lasteaidun teeve sedä oma õpeteje, ken om koolituse saanu Mulgi Kultuuri Instituudi õpetejeite õppepäevil.

Keelepesä mõte om tuvva mudilase mulgi keele ja kultuuri manu läbi mulgikiilse kõne ja mängu.

Keelepesäst om osa saanu egä aastepääl. Väegä tähtis om, et laits joba tilliksena saas osa oma kandi eriperästest keelest ja õpis tunne mulgi kultuuri.

Mede ülesanne om sedä edesi anda lasteperästelt ja uvitevelt. Keelepesän saave koolieeliku kullete mulgikiilset kõnet, laulda ja mängi. Kevädes om latse selges õpnu vähepelt viis mulgikiilset laulumängu ja saave aru ka mulgikiilsest kõnest. Latse tääve Mulgimaa kihelkunde

nimesit. Egäl keelepesä päeväl saave latse manu kah üte vana käsitusüoskuse, olgu sii sis lõnga kerimine, villa ja linatüü, pagla punumine, rätipuue tegemine, mulgi vanu kirju välläõmlemine võ midägi muud. Latse saave osa kah märdi- ja kadripäevä, jõulu ja kevädpuhä kommetest. Kikke, mes keelepesän õpit, saave latse näidate oma valla või lasteaia sündmustel kah.

Egä aastepääl om latse kokku saanu ka Mulgimaa laste vul-

Pildi pääl om Karksi-Nuia lasteaia keelepesä rühm 2020. aastepääl. Taga keskel õpeteje Laande Alli.
Pilt: Jõesoo Kersti

klooripäeväl, mes om sii aastepääl raasike tõistmuudu. Latse saave kokku ilmavõrgun vilmi pääl. Sedä kikke saame tetä pallald lasteaidu aäl toel. Meil om abis

väga ää õpeteje ja lasteaidu juhi, ken esi piave kallis oma kodukandi kultuuriperändust.

Keelepesä rojektijuht

Laande Alli

Lavvamäng „Sõõr ümmer Mulgimaa“ kutsup lustilisele uvireisile

Valmis om saanu mulgikiilne kigepere lavvamäng „Sõõr ümmer Mulgimaa“, mes viip mängja lustilisele uvireisile ümmer Mulgimaa. Mängulavvas om Mulgimaa kaart ja mängja saap üte mänguge läbi kävvä kik viis Mulgimaa kihelkonda.

Tegemist om vana ää lavvamänguge, kos egäl mängjal om edesi liikmises oma värvi nupp ja liiku saap just nõnda pallu sammme, ku täringu pääl täppe viskat. Akatus om Mõisaküläst ja võidumiis om sii, kes kige edimelt Mulgimaa päälinna Apja jõvvap. A enne tulep läbi kävvä 100 sam-

mu ja mitmel puul om tii pääl takistusi või saap oopis mitu sammu kõrrage edesi karate. Näituses saap paadige kähku üle Öisu järve või autuge Soe päält Kärstnese. Tagasi tulep astu sis, ku mõni väärt kotus, näituses Mulgi muuseum, vaatemed jäi. Vahele jääp mängukõrd sis, ku om vaja poodin kävvä, Kullalt kulda otsi või Suistle tuulevesken tuult uuta. Edesi- ja tagasi liikmise kotusse om märgit eri värvege: punatse täpi päält saap edesi liiku, sinitse päält tagasi ja rohilese pääl tulep uutma jäi. Ülejäänud täpi om kõlllatse.

Egäle mulgile piav mängulavva pääl küllalt ärätundmist

oleme ja tõistele põnevet avastemist. Näituses om sääi olemen Murri äärbän, Kärstne lövi, Olstre magasiat, Mulgi Majakas, Ummuli mõisamaja, Anu Raud oma lammastege ja pallu muud.

Kes taht neist kotustest rohkemb täädä, sis neile om mängulavva alumise külle pääl

raasike rohkemb täädust pallude Mulgimaa kante ja ehituste kohta. Karbi põhja all om lühike täädus Mulgimaast ja Mulgi nime saamise luust.

Mäng esi ja seletuse kotuste kohta om küll mulgikiilse, aga karbin om mänguõpetus kah eesti, vene ja inglise keelen, nõnda et keelemure pärast ei pia kellekil Mulgimaa avastemede jäämä ja julgelt võip mängu egäleutele kingituses kah viia.

Lavvamängu „Sõõr ümmer Mulgimaa“ and vällä Mulgi Kultuuri Instituut, pildi joonist Üllo Rosenberg, teksti tei Kristi Ilves, kujunduse Triinu Sarv. Mängu valmisaamise man olli toes

Eesti Rahvakultuuri Keskus.

Mulgi Kultuuri Instituut kink uvve lavvamängu kooliaaste akatuse puhul kigi Mulgimaa kuule edimestele lasele.

Mängu saap osta Loodist Mulgi Savikoast, Tarvastu raamatukogust, Karksi-Nuia lilliputest, kaubamajast, Konsumist, Mõisaküla Konsumist, Abja Konsumist ja raamatupoodist, Tõrva turismitääbepunktist ja raamatupoodist ja veebipoodist www.mulke.ee. Kes taht mängu kõrrage rohkemb telli või täädust küside, kirjutegu mki@mulgimaa.ee või kõlistegu 5885 7355.

Kristi Ilves,
toimetei

Vikerraadiu mulgi uudise 15

Mulgi uudise es sünni tühja koha pääle

Kui me 15 aastet tagasi mulgi uudistege alustime, olli mulkel juba uug sihen: Kalle Gaston kõrrald mulgi konverensse ja and vällä põnevit raamatit, Alli Laande mülläs Lilli külä ja koolige, Toomas Hendrik Ilves askeld Ärmä talun ja kõnel suure Mulgi valla mõttest, Mulke Seltsi liikme ollive 15 aastet nooreme ja väega ettevõtligu.

Nõnda läits, et mia ku Võrumaa le ärä karanu mulk tahtse kah midägi Mulgimaa jaos tetä. Sõitse sis mulgi kultuuri pessä Lilli külän ja istseme Alli Laandege aruteme, et mes tegemine sii olla võis, mille jaos sai parasjagu Lõune-Eesti keele ja kultuuri programmist toetust kah küside.

Kui uudiste laan olli paigan, tulli vällä nupute, et kost löüda uudiste ettelugeje, sest miä ja Alli oleme mõlembe küll suurest pääst mulgi kiilt õpnu, aga tahas ju, et uudisten oles „õige“ mulgi kiil. Jutumärgi om siin selleperäst, et nagu kik põlitse keele, om mulgi kiil kah egän külän, esigi egän talun ollu raasike esimuudu.

Mulle karas pähä, et mõni aaste tagasi näi ma mulgi kultuuri uurimise rühmän üttele küländ kindle äälege nuurt inimest, kes miu üllätuses üteli, et mõist mulgi kiilt. Ma esi olli selles aas kuulnu pallald ütsikit vanembit inimesi mulgi keelen kõnelemen. Aga Kristi Ilves – temä sii tütärlaits om – olli kohe peri, ja ta om siiaamaani sisse lugenu KIK Vikerraadiu Mulgi uudise. Mõni aaste ildamb sai ma uudiste tegemise terveniste Kristile üle anda, ja ku sinna manu tullive viil mulgikiilside raamatide ja aalehe tegemine, murderingi ja muu toimetuse, sai ta eesti keele õpeteje ammati maha panna ja ülepää mulgi värgi pääle jää. Miust om raadiuse jäanu pallalt tillike köll „Uvvembet Mulgimaalt!“, aga ku vana uudise ja kasseti üles otsi, pias säält löüdmeherta Laipaiga, Lembit Eelmäe, Nikolai Baturini juttu ...

Algusen käis mulgi uudiste tegemine nõnda, et mia otse oma Võrumaa kodun internetist ja tutvide kaudu Mulgimaa uudisit, pääle selle olli vaja löüda inimese, kes neist asjest mulgi keelen kõnelde mõistave. Kirjuti uudise valmis ja mõni päe enne saadet sõitse Mulgimaale, et midägi linti võtta ja vabatahtligu keeletoimendeje Erna-Elise Neimanni

Ku edimestel aastidel oid mulgi uudiste mikrovoni Airi Hallik-Konnula (kura kätt), sis nüid tiip sedä Kristi Ilves. Pilt: Küllike Pihlap

manu keelenõu küsime minna. Nii keeleparanduse temä Männimäe korterin võtive vahel mitu tunni ja nõnda tulli paar kõrda ette, et ma jõudse Antsla lasteaida oma poige järgi sis, ku lasteaid joba lukku olli pant. Önnes kasvateje sellest suurt nummert es tii, ku neil raasike kavvemb lastege jalute tulli.

Uudistestuudiust sünniteme

Vikerraadiu Tartu stuudiuse lätsime juba Kristige kateksi, üits tulli Võrumaalt, tõine Suistle kandist. Miul olli näpun diktovoni kasset ja märkme, kost ja ku pikalt intervjuujupi tuleve. Uudise olli ma kah vällä printnu, sest Kristil kodun viil netti egä printerit es ole. Esi me salvestusaiga valide es saa – mede abimehel Toomas Keltil olli raadiun muid asjate misi kah. Vähembeld kõrra sai ta Kristi latse kussutemise kah oma lisaülesandes, sest ku miu latse ollive juba lasteaian, sis Kristil olli edimene poig just sündinu ja tõine pudenemine olli tal kate uudistesate vahepääl. Nõnda tiliksit latsi es saa ju kunnigile jättä!

Täambedses om Kristi üte kõrrage Mulgi uudiste saatejuht, toimendei ja kokkulõikai. Ja sedä kikke saa ta tetä oma Võrtsjärve-viirsens tareksen. Irmus ää miil om, et me mõlembe saame eläde oma unistuste elu – remondime oma talu-uunit, kasvateme kodun juurikit, lambit ja latsi, miä

käi riigitüü kõrvast pallu mõtsan, õiende Urvaste Küläde Seltsi asjege ja tillembide ettevõtmistegega nagu näites mesilinde vahast toridküindlde tegemine või „Turbavaba aianduse“ rupp feisbukin. Kristist om kahtlemede saanu üits prildatse aa tähtsämbit mulgi kultuuri vedäjit ja oidjit.

Mes prilla Mulgimaal ääd om?

Mulle miildip, et Mulgimaa valajuhi om akkamist täis, et põlitse kultuuri ettevõtmisi pundin kõrvalde ja raha otsi. Suurembet riigi tuge tahas näta kigi kultuurikante man, sii ei ole pallald valdu, vaid terve Eesti kultuuri uviden. Raasike kahju om, et Mulgimaa-põhitsest Mulgi vallast ei ole viil asja saanu. Mulgi vald om olemen, aga suuremben vallan oles lihtsamb suuri Mulgimaa asju tetä. Ma väega looda, et Soolemäe talu luumine seisma ei jää. Pääasi, et sellen talun akates peris asju tegeme, mitte pallald näitame, kudas Mulgimaa talun kunagi eläti. Vägevit talusit om Mulgimaal nüidki omajagu – miule tuleve edimelt miilde Pajumäe mahetalu, mida vast täap terve Eesti, Torupillitalu oma lennukide, lauljide ja pillimeistridege ning Lilli luudusmaja, mes om üte talupere kodutalu, aga saman kah põnevide luuduskoolituste ja mulgi keele õpmise kotus.

Väegä tore uudis olli miu jaos mulgikiilside laule konkurss. Ku ma mõtle ende vanade lindistuste pääle, sis kige rohkemb om miilde jäanu just nii ütsiku laulu, mes üles võet sai. Mulgi murderinge võis olla ka vällänpuul Mulgimaad – kasvõi Tartun ja Talnan, kos lövvap kindlaste nii mulgi keele kõnelejit ku õppi tahtjit.

Airi Hallik-Konnula, Mulgi uudiste ürgäje

Pengi pääl puukuju kõrvan ist ja mäng vlööti Tõnu Vorms.

Mulgimaa kirjamihe Henrik Visnapuu mälestuses panti penk

Täädä-tuntu eesti kirjamihe ja luuleteje Henrik Visnapuu sündümisest sai selle aaste akatusen müüdä 130 aastet. Visnapuu nimi ja kirjatüü, esieränis kümme kirja Ingile, om palludele tut-tave, a sedä et luuleteje juure om Mulgimaal, tääve vähätse.

Visnapuu sündüsi Elme kihelkunnan Leebiku vallan Maardina talun 2. jaanuaril 1890. Ta es elä säält kavva, vanembe lätsive varsti Pikasilda ja säält edesi Tartumaale eläme. Aga Mulgimaa jõudse jutte ja esä-emä lugudege tulevese luuleteje süämege ja nõnna, Mulgimaast sai Visnapuu jaos muinasmaa ja sellest om ta iluste kirjutanu oma mälestusteraamatun „Päike ja jõgi“.

Ta olli kah 1917. aastel luudu elujulge kirjandusrühmituse Siuru liige. Esmald tulegi Visnapuuge miilde krüsanteem, mes kigil siurulastel rinnaedist ehtse. Aga sii es ole mitte edimene ega tõine öis Visnapuu kuvverevääri pääl. Kui vaadete temä nooreme põlve pilte, sis paistap säält oopiski nartsiss. Ja mitte mõni arilik, vaid *Narcissus poeticus* ek rahvakeeli pueedinartsiss. Nartsiss om nooreld suremise, magamise ja uuveste sündümise märk.

9. augustil mälestedi ja tuletedi Henrik Visnapuud miilde Tõrva vallan. Mälestusõdak olli Tõrva luudusariduse ja kultuuri päeve „Las jää üitski mõts“

lõpusündmus ja selle kõrrald Kõverik Ilmar. Kigepäält käiti Visnapuu mälestuskivi man Leebikun, peräst tetti Tõrva-Elme rattatii veeren valla Henrik Visnapuu nimeline penk. Ödak läits edesi Tõrva kirik-kammersaalin, kus astsive üles kirjamiis Jürgen Rooste ja muusikamihe Kalev Vapper ja Tõnu Vorms.

Nuurusen käis Visnapuu Eesti Rahva Muuseumi jaos asju ja lugusit korjaman ja trehväs ka tagasi Elme kanti. Just selle mälestuses säeti mede kanti suure au ja süäme sehen oidnu mihele Tõrva ja Elme piiri pääle penk, mille pääl istup tillike Visnapuu puukuju, krüsanteem rinnan. Toda tiid pidi nuur Henrik ammutsel aal Elmede kõnd ja kikke sedä ilu ende sissi korjas. Pengi ja puukuju tei valmis puutüümeister Marko Pihlak.

Henrik Visnapuu kooli ärä 3. aprillil 1951 New Yorgin ja puhas kavva aastit võõramaa mul-lan, aga 2018. aaste suvel tuudi temä pörm tagasi Eestise ja maeti Talna Mõtsakalmistule oma naise Hilda kõrva. Mälestuspäeval käisive Visnapuu austeje Elme surnuaian ja pannive Visnapuu mälestuses küindle kivi manu, mis om sinna pantu kigile neile, kelle kalm om kaugel või kelle avvakotus jääp leidmäde.

Pai Anne,

Riidadeje raamandukogu juhateje ja Visnapuu austeje

Ilves Kristi, toimeteje

Tõrva kirik-kammersaalin lugus kirjamiis Jürgen Rooste Visnapuu luulet ja kõnel kirjanigu eluluust. Pildi: Ilmar Kõverik

8 KATESE

MULGI MÄLUMÄNG

AKATUS KELL 19.00
ALLISTE KIHELKOND
14.OKTOOBER 2020 ALLISTE RAHVAMAJA

KARKSI KIHELKOND
11.NOVEMBER 2020 KARKSI-NUIA
KULTUURIKESKUS

TARVASTU KIHELKOND
13.JAANUAR 2021 MUSTLA RAHVAMAJA

ELME KIHELKOND
10.VEEBRUAR 2021 ALA RAHVAMAJA

PAISTU KIHELKOND
10.MÄRTS 2021 PAISTU RAHVAMAJA

EESTI RAHVAKULTUURI KESKUS

Pane oma kuni viielikmline punt kirja enne 7.10.2020 aadressi pääl
kalkannistu@viljandimaa.ee. Uuri täadust telef. 5198 1363 www.kultuurikeskus.karksi.ee

MULGI * KULTUURI * INSTITUUT

EESTI RAHVAKULTUURI KESKUS

Tule, tii tutvust mulgi keele ja kultuurige!

Abja murdering

Kokkusaamise kaits kõrda kuun nelläbelt kell 19 Abja raamatukogun. Õpetep Alli Laande. Edimene kokkusaamine 17. septembrel. Küsi manu tel 523 9232, e-post alli.laande@gmail.com.

Tarvastu murdering

Kokkusaamise kaits kõrda kuun kolmabeld kell 15 Mustla pääl Tarvastu raamatukogun. Õpetep Kristi Ilves. Edimene kokkusaamine 23. septembrel. Küsi manu tel 5344 8176, e-post kristi2205@gmail.com.

Tõrva murdering

Kokkusaamise kaits kõrda kuun riideld kell 16 Tõrva raamatukogun. Õpetep Kristi Ilves. Edimene kokkusaamine 18. septembrel. Küsi manu tel 5344 8176, e-post kristi2205@gmail.com.

Mulgi keele ja kultuuri koolitus kooli- ja lasteaiaõpetejil

Kokkusaamise kõrd kuun kell 14.00–17.30 Mulgimaa eri kanten. Õpeteve Alli Laande ja Kristi Ilves. Edimene kokkusaamine 30. septembrel. Mulgi vallan Kulla leerimajan. Uuri täadust ja anna ende tulekust 28. septembres täädä kristi2205@gmail.com või tel 5344 8176.

Ku keletunni om pääle akanu, võetes uvilisi ildamb kah manu!

Mulgi keele ja kultuuri õpmine om osalistel ilma rahatel!

Murderinge ja kuulmeistride koolitemist kamandep Mulgi Kultuuri Instituut, rahage avitep Rahvakultuurikeskuse Mulgimaa perimuskultuuri toetemise abinõu.

www.mulgimaa.ee

Mulgimaal lehvku Mulgimaa lipu!

Majalipu, käsilipu, lavvalipu, autulipu jpm Lipuvabrikust.

Kae perrä
www.lipuvabrik.ee
ja küsi täadust
tel 668 4270 või
info@lipuvabrik.ee.

Nalla kah

Uulitse pääl astup üte mihe manu noorepuulne ilus naesterahvas ja ütelp:

“Andke andes, a mulle paistap, et te olede üte mu latse esä ...”
“Mia?!?” röögatep ära irmu-nu miis.

“Rahu-rahu, mia ole kuulmeister,” kostap naesterahvas.

Kärblane kimap mooturrat-tage bensusaama ja küsip: “Ku pallu mass üits tilk bensiini?”

“Ei midägi!”
“Väige ää! Tilgute mulle sis paaki kümme liitert!”

Jänes karglep jõe veeren üte jala päält tõise pääle ja õikap tõisel puul olevele karule: „Karu, tule kähku siia!”

Karu akkap ojume. Tuul om vastu, vesi jääkülj ja teräve kivi rääbive valusaste kõtualust. Ku ta viimäte tõisele poole saap, om ta surmani väsinü, sadap sinna-samma maha ja küsip jänesse käest: „Noh, mes ädä om?”

Jänes kostap selle pääle: „Karu, kae ku suure kuremarja sääl tõisel puul om!”

Puhh ja Notsu kõnnive mõt-sa müüdä. Puhh süüp pirukat.

Notsu küsip: “Puhh, anna mulle kah pirukat!”

Puhh vastu: “Sii ei ole piruk, sii om sai.”

“Puhh, anna mulle saia!”

“Sii ei ole sai, sii om kuuk.”

“Puhh, anna mulle kuuki!”

“Ah, Notsu, sa esi kah ei tää, mes sa tahat!”

Kaits nahkiirt kükiteve kõr-vu kuupalaen. Üits ütelp: “Värs-ket verd tahas.”

Lendäp sis kuupast vällä ja tulep raasikse aa pärast tagasi, verenire suu ümmer.

Tõine nahkiir imestep: “Kust sa verd sait?”

Edimene sis sellätep: “Kas sa näet sääl sedä suurt puud?”

“Näe küll, mes sis?” kostap tõine.

“A mia puud es näe.”

Latsela Ää ja alb

„Kas sul kasusive täo suure kapsta?”

„Nõnda suure ku kuuse kohe.”

„Küll sii om ää!”

„Mes ta ää om! Kits läits aida, sei kik ärä!”

„No sii om küll alb!”

„Mes ta alb om! Ma lasse kit-si maha, sai ulka liha!”

„Vat sii om ää!”

„Mes ta ää om! Akassi kitsi liha kiitma, tare läits palame!”

„No sii om küll alb!”

„Mes ta iki alb om! Ma ehiti uvve tare!”

„Sii om ää!”

„Mes ta iki ää om! Ehitemise aal satte üits palk naisel pääle!”

„Sii om küll alb!”

„Mes alb ta iki! Ma võtsi uvve naisel!”

„No sii om ju ää!”

„Mes ta ää om! Kirikuõpete-je, sunnik, es pane paari!”

„Sii om alb!”

„Mes alb ta iki! Ma sai kiri-kuõpeteje käest paatävvve raha!”

„Vat sii om ää!”

„Mes ta sis ää om! Ma lätsi usseaia pääle raha lugeme – tuul viis kik mõtsa.”

„Sii om küll alb!”

„Mes ta alb om! Ma lätsi mõtsa puid tegeme, löüsi puha kätte!”

Ää ta olli, ääs ta jäi, alb ta olli, alvas jäi!

Eesti rahvajutt

Sääjä sõna õigeste rivvi, sis saat üte vanasõna! Kirjute sii juti pääle!

VIIRI KÄIP MÜÜDÄ ÕIGUS VALSKUS MÜÜDÄ AIA TIID.

Ruute sissi om ärä paetet 10 mulgikiilset söögitaime, midä sügüse koduaiast või mõtsast ek suu päält löüdä võip.

KAAL (kaalikas), **PIIT** (peet), **PURGANT** (porgand), **UBIN** (õun), **KUREMARI** (jõhvikas), **KARDUL** (kartul), **PALUK** (pohl), **JOOVIK** (sinikas), **LUUM** (ploom), **RIIK** (kreek).

Otsi vällä! Loe edes- ja tagaspidi, ülevest alla, alt üles ja viltu kah!

G	Ä	M	Õ	P	K	M	N	J	D
O	H	E	A	I	L	A	A	K	R
K	U	L	J	U	M	T	Ö	R	I
I	U	Ü	D	B	H	J	I	T	I
K	V	R	M	I	S	Ö	L	I	K
M	A	N	E	N	R	B	M	O	P
K	L	J	V	M	E	D	P	Ä	G
B	U	Ö	Ö	G	A	U	D	M	B
A	U	T	N	A	G	R	U	P	M
D	M	B	J	O	O	V	I	K	V

ÜITSAINUS MULGIMAA
Mulgi Kultuuri Instituudi välläanne
Sügis 2020 (nr 50)
www.mulgimaa.ee

Mulgikiilne aaleht Üitsainus Mulgimaa ilmup septembrekuust 2020 kigi kolme Mulgimaa valla lehte vahel.

Leht ilmup egä kuu ja om nellälehekülleline. Villändi ja Tõrva vallan läap leht egässe postkasti, Mulgi valla leht tulep uvilisel kodu telli.

Kes ei elä Mulgimaal, a tahas mulgikiilset lehte saia, saap Mulgi Sõna (Mulgi valla leht) või Viljandi Valla Teatajat (Villändi valla leht) postkonturist telli. Viljandi Valla Teatajat saap telli kah veebilehe päält www.omniva.ee, Tõrva Teatajat prilla viil telli ei saa.

Kik vallalehe üten mulgikiilse vahelehege om üleven kah valdu kodulehte pääl ja Üitsainus Mulgimaa kah veebilehe pääl www.mulgimaa.ee.

Mulgi Kultuuri Instituudi välläanne Üitsainus Mulgimaa
Aalehe välläandmist toeteve Eesti Ravakultuuri Keskuse Mulgimaa perimuskultuuri toetemise abinõu, Tõrva, Mulgi ja Viljandi vald.

Toimetus:
e-post: mki@mulgimaa.ee
post: Mulgi Kultuuri Instituut, Leerimaja, Kulla küla, Mulgi vald, 69509 Viljandimaa
toimendei: Kristi Ilves, tel 5344 8176

Toimendusel om voli kirjatükke parande ja lühembes tetä.

Heimtali Põhikool

Sten-Erik Allikas
Aleksander Antonov
Stella Iarochenko
Karel Stevo Kahk
Raul Kangur
Rasmus Kavak
Keron Kupper

Artur Link
Steven Luik
Laura Rauba
Gloria Rodima
Albert Aulemb Sandermat
Jonas Sarv
Renet Sepp

Kert Tammeorg
Janar Tera
Oliver Verrev
Aleksander Vlassov
Aleks Vološtšuk
Klassijuhataja
Pille Toodo

Foto: Heimtali põhikool

Saarepeedi Kool

Sandra Gröön
Pauliine Hipeli
Emili Kramm

Kert Metsaots
Jack-Daniel Madisson
Triinu Nuut

Täheke Tsimmer
Klassijuhataja
Karin Pöldma

Foto: Eveli Peterson

Kolga-Jaani Kool

Glen-Arald Kruuse
Sten Pöldve
Lauri Saul
Marku Henk

Janelle Kask
Kadi Meribel Pärn
Moona Tatar
Isabel Tsapov

Kaireen Nurme
Liise Kaarjäv
Klassijuhataja
Inge Volmer

Foto: Eha Fedorov

Sünnipäevalised jooksid või kõndisid ümber Pärsti järve.

Foto: Raivo Laidma

Pärsti küla sai 100-aastaseks

7. augustil tähistati juubeli-jooksu, mängude ja tordisõomisega Pärsti küla 100. sünnipäeva.

Pärsti tähtsat sünnipäeva ei saanud küll muutunud olude tõttu tähistada väga suurelt, kuid see-eest tehti seda meeleolukalt: joosti ümber järve, söödi torti, pannkooke ja muud head-paremat ning mängiti mängu. Rahvalt küsiti ka arvamust, milline võiks Pärsti küla näha välja 100 aasta pärast.

Ajaloo rääkis raamatukoguhoidja Olga Sööt, kelle sõnul tekkis Pärsti küla sada aastat tagasi ümber Pärsti mõisa pärast seda, kui maad olid jagatud Vabadussõja võitjatele ja

mõisatööliste. Kuni talude elumaju ehitati, elati mõisa häärberis. Praeguse Pärsti (hiljem liidetud Kavaku ja Vahe küla) alal oli juba enne ka kuus põlistalu, mis olid mõisnikult varem vabaks ostetud.

Noori ja lapsi elas tollal Pärstis palju. 1920. aastal toodi ka Pärsti kool Undilt üle Pärsti mõisa häärberisse ja avati Pärsti vallakooli nime all, esialgu 4-klassilisena. Pärstis algas haridus- ja kultuurielu hoogne tõus. „Ajaloohuvilistele on kodulootuba raamatukogu lahtioleku aegadel avatud,” märkis Sööt.

Made Laas,
avalike suhete nõunik

Raamatukogude uued lahtiolekuajad

Seoses Viljandi valla raamatukogude ümberkorraldamisega muutusid alates 1. septembrist ka osade raamatukogude lahtiolekuajad. Alljärgnevalt on toodud kolme uue rahvaraamatukogu ja nende haruraamatukogude lahtiolekuajad.

Paistu rahvaraamatukogu

E 12.00–19.00
T, K, N 9.30–13.00;
14.30–18.00
R 9.00–16.00

Heimtali haruraamatukogu

E, T, N 9.00–17.00
K 10.30–17.30
R 9.00–13.00

Ramsi haruraamatukogu

E, R 11.00–17.00
T, N 13.00–19.00
K 11.00–14.00

Päri haruraamatukogu

E, T 9.00–18.00
K 14.00–19.00
P 11.00–15.00

Puistu haruraamatukogu

E, K, R 9.00–13.00
T 14.00–18.00

Viiratsi rahvaraamatukogu

E 11.00–19.00
T, K 9.00–18.00
N 11.00–18.00
R 11.00–17.00

Vana-Võidu haruraamatukogu

E 8.30–16.30
K 10.00–18.00

Uusna haruraamatukogu

E 8.30–16.00
K, N 10.00–18.30

Pärsti haruraamatukogu

E 9.00–17.00
T 11.00–17.00
K 11.00–18.00
R 9.00–16.00

Kolga-Jaani rahvaraamatukogu

E, T, N 10.00–16.00
K 11.00–18.00

Saarepeedi haruraamatukogu

E, K 11.00–18.00
N 13.00–17.00

Karula teeninduspunkt

T 13.00–18.00
N 10.00–12.00

Tänassilma haruraamatukogu

E, T, N, R 9.00–13.00
K 12.00–18.00

Leie haruraamatukogu

T, N 8.30–15.30
K 11.00–18.00

Oiu haruraamatukogu

T, K 8.30–12.30

Meleski haruraamatukogu

R, L 8.30–12.30

Viljandi valla kaasav eelarve 2020

Viljandi valla 2020. aasta kaasavasse eelarvesse laekus 20 ettepanekut, millest 13 pääses edasi vallaelanike hääletusele, mis algab 21. septembril.

Viljandi valla kaasava eelarve rahvahääletus algab 21. septembril ja lõpeb 4. oktoobril. Hääletada saab Viljandi valla elanik, kes 21. septembri seisuga on vähemalt 16-aastane.

Hääletada saab kuni kolme erineva idee poolt. Hääletada on võimalik elektroonselt VOLIS-keskkonnas aadressil volis.ee. Seda saab teha ka Viljandi vallamajas, valla teenuskeskustes või lähimas Viljandi valla raamatukogus nende lahtiolekuaegadel. Selleks tuleb kindlasti kaasa võtta ID-kaart (PIN-koodidega), kohapeal aitab töötaja VOLISesse siseneda. Samades kohtades saab hääletada ka pabersedeliga.

Alljärgnevalt tutvustame esitatud ideid lühidalt, pikemalt saab nendega tutvuda valla kodulehel www.viljandivald.ee/raagi-kaasa/ kaasav-eelarve ja keskkonnas volis.ee. Ettepanekute esitajad tutvustavad oma ideid 24. septembril kell 18 Viiratsi rahvamajas.

Katrin Reimo, arendusspetsialist

Päri avalik mänguväljak

Päril elab palju väikeste lastega perekondi, kuid ühte ühist suurt mänguplatsi, kus lastel oleks võimalik mängida, kahjuks pole. Lapsed mängivad põldudel, metsas või lompides autotee peal. Korrusmajade juures on ka mõni üksik eraatraksioon. Ka spordihoones ei saa väiksemad lapsed päev läbi mängida.

Mänguväljaku rajamiseks on olemas ideaalne plats – see võiks asuda aadressil Kannikmäe tee 7 või Kannikmäe tee 9. Mänguväljak Päri alevikku!

Eeldatav maksumus: 8100 €

Idee esitaja: Pirjo Kespre-Betzer, Sergei Bronski

Kärstna mõisa kiviaia I osa taastamine

Sõites Kärstnasse ja lähenedes sellele põhjapoolsest küljest, on näha paremal käel asuvat ajaloolist tähtsusega mõisapargi kiviaeda, mis on ajahambast räsida saanud ja riivab silma.

Aia pikkus on antud lõigus umbes 180 m ja kõrgus 1,5 m. Soovime korda teha kõige silmahäirivama kiviaia osa. Inimestel, kes siin elavad või siit läbi sõidavad, oleks ilus vaadata ajaloolist ja kultuurilise väärtusega kiviaeda, mis kuulub kokku mõisa ja selle pargiga ning Kabelimäel asuva kabeliga.

Eeldatav maksumus: 20 000 €

Idee esitaja: Urve Kass

Kärstna mõisa kiviaed.

Oksa mänguväljak

Mustivere külas Oksal ja selle lähikülas elab igas vanuses lapsi, kellel ei ole paraku kohta, kus koos mängida. Soovime Oksale põnevat mänguväljakut, kus lastel oleks palju tegevust.

Maa omanik on valmis vallaga sõlmima avaliku kasutuse lepingu.

Eeldatav maksumus: 5000 €

Idee esitaja: Stella Ots

Oksa mänguväljaku asukoht.

Kalmetu seikluslik õueala

Soovime kogukonna keskpunktiks olevasse Tānassilma külla, Kalmetu põhikooli õuealale atraktiivseid noortepäraseid vaba aja veetmise lahendusi – kahte maasse paigutatavat batuuti ja puude vahele eritasandilist abinõõridega slackbatuudi tasakaalurada. Need on jõukohased igas vanuses huvilistele ja jäävad aastaringseks tasuta kasutamiseks kõigile sõltumata soost, vanusest ja majanduslikust võimekusest.

Õueala muutmine atraktiivsemaks kohtumispaigaks annab siinsetele noortele ka õhtusel ajal tegevust, sest piirkonnas puudub noortekeskus.

Eeldatav maksumus: 11 754 €

Idee esitaja: Kalmetu põhikooli õpilasesinduse nimel Karin Mägi

Maasse paigutatav batuut.

Kolga-Jaani seltsimaja

Kolga-Jaani piirkonnas ei ole praegu kohta, kus kohalik vabakond saaks koguneda ja oma üritusi läbi viia, kuid vajadus selliste ruumide järele on suur. Sobiv hoone, mida praegune omanik soovib müüa, asub keset Kolga-Jaani alevit aadressil Viljandi mnt 3 (ajalooline Tarvitajate Ühistu maja). Hoones paikneb „Leader Võrtsjärve“ abiga varasemalt soetatud köögitehnika, mille soovime kasutusse võtta kogukonna köögi põhimõttel.

Hoone üleminek valla omandisse tagaks selle säilimise ja kasutuse avalikke huve silmas pidades, liidaks kogukonda ja elavdaks seltsielu. Hoone edaspidise majandamise võtab enda kanda MTÜ Kolga-Jaani Maanaiste Selts.

Eeldatav maksumus: 35 000 €

Idee esitaja: Kolga-Jaani Maanaiste Selts MTÜ

Hoone Kolga-Jaanis, Viljandi mnt 3.

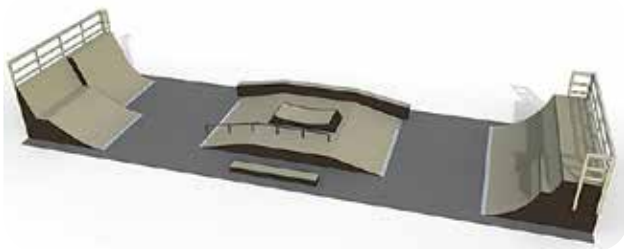
Viiratsi perepargi skatepark ja lauatenise laud

Viiratsi perepark, mis on populaarne nii väikeste kui ka suurte seas, valmis kolm aastat tagasi ning oli mõeldud Viiratsi aleviku ja naaberkülade elanikele. Viiratsi pereparki ehitades jäeti sinna perspektiivsed alad, mis olid plaanis sisustada hiljem arvestades planeeritud eesmärke või uusi soovide.

Soovime välja ehitada Viiratsi perepargi asfaltplatsile skateparki ala koos betoonist lauatenise lauaga, kuna perepargis on vähe atraksioone kooliealistele lastele. Skatepargis saavad noored sõita ruladega, tõukeratastega ja jalgratastega. Lauatenise laual saavad mängida lapsed ja täiskasvanud. Lisaks on uute atraksioonide lisandumisel rohkem võimalusi perepargi kõrval asuvas Viiratsi koolis käivatel lastel vahetundide ajal õues mängimiseks.

Eeldatav maksumus: 20 000 €

Idee esitaja: Tarmo Türk

Holstre rulapark

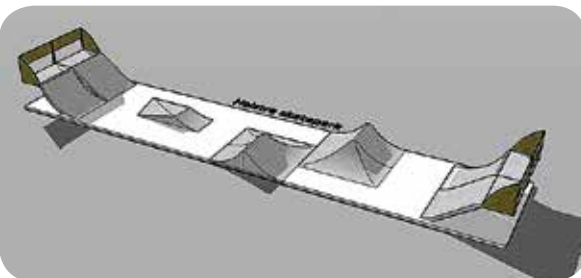
Soovime rajada Holstresse rulaparki. Holstres oli Sumbes 15 aastat tagasi rularamp, aga see amortiseerus ja on nüüdseks likvideeritud. Meil on olemas mänguväljak väikelastele ja ka suurematele lastele on uuendatud atraksioone, kuid noormeestele jääb sellest väheks. Noored on avaldanud soovi, et Holstres võiks olla ka koht tõuke- või trikirattaga, rula ja rulluisudega sõitmiseks.

Esiatsed joonised on teinud kohalik noormees võttes arvesse noorte sõidutaset, eelduseid ja soovide. Noored on plaanis kaasata ka rulaparki ehitamisse. Projekti elluviimisega soodustame noorte hulgas tervislike eluviise.

Rajatav rulapark oleks avalikus kasutuses, mida võivad kasutada nii piirkonna elanikud kui ka külalised.

Eeldatav maksumus: 18 697 €

Idee esitaja: Holstre Pere Selts

Sultsi küla ja noorte tegelusväljak

Soovime rajada Paistu kooli esisele õuealale Sultsi küla ja lähipiirkonna lastele ning noortele avaliku tegelusväljaku, mis võimaldab lastele aktiivseid õuetegevusi ning perele õuetingimustes tervislikult aja veetmist.

Kuna senised nõukogudeaegsed atraksioonid ja ronimisredelid olid amortiseerunud ega vastanud enam turvanõuetele, on need mitme aasta eest kõrvaldatud ning mängu- ja liikumisatraksioonid kooliealistele lastele puuduvad. Olemas on lasteaiaaegade laste mänguväljak, mida kasutatakse ka väljaspool lasteaia aega. Sultsi piirkonnas mujal laste välitegevuskohti ei ole.

Eeldatav maksumus: 31 770 €

Idee esitaja: Katre Tomingas

Surva silla ujumiskoha renoveerimine

Suviti kasutavad Tānassilma jõe kaldal olevat ujumiskohta meie kohalikud elanikud igapäevaselt, külastajaid on päevas üle 50.

Soovime ujumiskoha muuta turvalisemaks ja kasutajasõbralikumaks ka neile, kes alles ujumist õpivad. Samuti rajada paatide vettelaskmiseks kaldtee, et kalastajad ja pered saaksid paadiga vette minna turvaliselt. Kord aastas saab just sellest kohast alguse ka populaarne Tānassilma paadisprint.

Renoveeritud ujumiskoht annaks palju juurde meie kogukonnale, sest just siin saavad kohalikud kokku, et muljetada, õpetada ujumist, ujuda, kalastada, paadiga sõita jne. Samuti võiks see tuua kohale ujujaid kaugemalt ja olla atraktiivseks lisaväärtuseks, mis meelitab piirkonda uusi elanikke.

Eeldatav maksumus: 35 000 €

Idee esitaja: Liina Soovere

Surva silla ujumiskoht.

Ramsi aleviku virgestusala

Ramsi kogukond vajab täiendavaid ritingimusi sportlikuks tegevuseks. Iseäranis tunnevad sellest puudust noored, kuna suvevaheajal ei tööta tavaliselt huviringid ja juulis on suletud vabaajakeskus. Ramsil ei ole ka spordihoonet, kus inimesed saaksid treenida.

Virgestusala koosneb väljõusaalist, pendelkarussellist Skysurf ja välibatust. Väljõusaal on mõeldud nii lastele turnimiseks kui ka pühendunud spordisõpradele mitmekülgseks treenimiseks. Pendelkarussell Skysurf, mis sobib 12+ vanusele, pakub elutervel moel adrenaliini ja aktiivset liikumist ning parandab koordineerimist. Välibatustil saavad lustida kaheaastased ja vanemad. Tasuta vabaõhutegevused virgestusalal toetavad kogukonna sidusust ja aktiivsust.

Eeldatav maksumus: 35 000 €

Idee esitaja: Ramsi noorte aktiivgrupp Korraldajad

Koht, kuhu soovitakse luua virgestusala.

Saarepeedi laululava külakiik

Saarepeedi laululava asub looduskauis kohas ja laululava kasutatavus on päris tihe. Saarepeedi rahvamaja ja kool on omavahel tihedalt seotud nii sündmuste kui ka ühiste laste ja lastevanematega. Külakiige potentsiaalsed kasutajad on koolinoored ja asulas elavad noored ja täiskasvanud. Laululava asub kruusakarjääris, kus oleme korda teinud ujumiskoha, mida kasutatakse suvel väga palju. Külakiik annaks antud kohale väärtust juurde. Rahvakultuuri juurde kuuluvad suured kiiged ja kiikumine suurüritustel on üks osa meie kultuurist.

Eeldatav maksumus: 5000 €

Idee esitaja: Ille Mirka

Saarepeedi laululava, kuhu soovitakse külakiike.

Kärstna mänguväljak

Kärstna avalikus kasutamises olev mänguväljak vajab väljavahetamist uue vastu, sest on ohtlik ega vasta tänapäevastele nõuetele. Mänguväljak on aga väga hea asukohaga, sest lastel on majade vahel ohutu ja neil saab seal hästi silma peal hoida. Lasteaial on küll olemas oma mänguväljak, mida saavad kasutada kõik, kuid seal puuduvad igale vanusele sobivad atraktsioonid.

Mänguväljaku asukoha aadress oleks Pärna tn 6 kinnistu, Pärna tn 8 poolne külg. Maa omanik on valmis sõlmima vallaga avaliku kasutuse lepingu.

Eeldatav maksumus: 15 000 €

Idee esitaja: Valmar Haava

Koht, kuhu tuleks Kärstna mänguväljak.

Saarepeedi väljõusaal

Saarepeedi kooliõpilastel puuduvad võimalused sportida välitingimustes. Lastel on liikumiskasvatuse läbiviimiseks kasutada piiratud võimalused, sest puudub staadion.

Looduslik paiknemine annab suurepärase võimaluse rajada Saarepeedi discgolfiraja ja kooli lähedusse väljõusaali. Aastaringelt kasutatav väljõusaal võimaldaks mitmekülgsemat sportimist värskes õhus. Väljõusaalis saab teha kõiki jõu- ja venitusharjutusi oma keharaskusel ning treenida erinevaid lihaskühmi.

Eeldatav maksumus: 15 482 €

Idee esitaja: Paul Kolla

TEATED

19. septembril kell 11 Kärstna mõisa juures 5. Ants Tombi mälestusvõistlused ehk 45. Kärstna pargivõistlused. Kavas heidete mitmevõistlus (kuul, ketas, oda), maastikujooks (500-3000 m), matkaring ja meelelahutusvõistlused.

19. septembril kell 10 IV Eeriksaare talu võrkpalliturniir Kolga-Jaani spordihoones.

26. septembril, maal elamise päeval, **kella 10-14** Kärstna mõisa juures Kärstna kandi külade omatoodangu laat.

2. oktoobril kell 16 tähistatakse Saarepeedi rahvamajas eakate päeva. Külakosti pakuvad Ain ja Ainar Arula, kaetud kohvilaud. Info telefonil 523 4605.

3. oktoobril kell 13 eakate sügispidu Paistu rahvamajas. Külaskoiti näitetrupp etendusega „Naised kosjas“. Tantsuks ansambel Kondor. Soe lõuna. Omaosalus 5 eurot, mis tuleb tasuda peo päeval rahvamajas. Anna oma tulekust teada 25. septembriks helistades telefonile 5302 3135 või 5667 4401 (Piia).

OÜ Estest PR ostab metsa- ja põllumaad. Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee.

Kodumasinade remont, varuosad. Tel 517 9771 või merton@hotmail.ee.

Tarvastu Jüri talu OÜ ostab ja rendib põllu- ja heinamaid Viljandi vallas. Korrektnel rendimaksete tasuja! Tel 504 6625, e-post tarvastu.juri@gmail.com.

Kutseline korstnapühkija, töötab puhtalt, töödele akt. Tel 5689 0125.

Ostan 10-15 ha põllumaad istanduse rajamiseks. Kinnistul võib olla ka metsamaad. Tel 515 7103.

VILJANDI VALLAVALITSUS TEATAB

Mustivere külas üldplaneeringut muutva Hānilase päikesepargi detailplaneeringu kehtestamisest Viljandi Vallavolikogu 26.08.2020 otsuse nr 286 alusel. Planeeringuala suurus on ligikaudu 9,6 ha. Detailplaneeringuga on määratud ehitusõigus päikeseelektrijaama rajamiseks. Detailplaneeringu materjalidega saab tutvuda valla veebilehel.

Pinska külas Pärsti Vallavolikogu 20.02.2008 otsusega nr 8 kehtestatud Lapi-Pōka detailplaneeringu kehtetuks tunnistamisest Viljandi Vallavolikogu 26.08.2020 otsuse nr 287 alusel, mille tulemusel ei viida ellu detailplaneeringuga kavandatud elamupiirkonna arendust.

Detailplaneeringu algatamisest Võistre külas Tedrevälja katastriüksusel 71501:001:0011 vallavalitsuse 19.08.2020 korralduse nr 2-3/767 alusel. Planeeringuala suurus on ligikaudu 1,0 ha. Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on päikeseelektrijaama rajamine. Olulist keskkonnamõju ette ei nähta. Detailplaneeringu materjalidega saab tutvuda valla veebilehel.

Tule infopäevale Viiratsisse!

VILJANDI VALLA KAASAVASSE EELARVESSE ETTEPANEKUTE ESITAJAD TUTVUSTAVAD OMA IDEID

24. SEPTEMBRIL KELL 18 VIIRATSI RAHVAMAJAS

VILJANDI VALD

VANA FOTO

Foto: Malle Taska erakogu

Kooliaasta algus 100 aastat tagasi Paabo külakoolis Vana-Suislepa vallas. Koolijuhataja oli energiline Jakob Luik (istuvate meeste seas keskmine), kes oli ka näitleja ja koorijuht. Paabo koolis õppisid ka helilooja Juhan Simm ja näitejuht Ants Simm.

KOLGA-JAANI KUTSUB RÕOMUGA!

Infopunkt on avatud kella 11–16 raamatukogus, kus Kolga-Jaani tutvustavad piirkonnajuht, kultuurijuht, kinnisvaramaakler ja Maanaiste Seltsi esindus

Külalisi ootavad ka:

Kolga-Jaani kool ja lasteaiad kella 10–13
Kolga-Jaani kirik kella 10–13
Leie kool ja lasteaiad kella 14–16
Lalsi kirik kella 14–15
Mikskaar AS kella 12–13
Eeriksaare talu kella 12–13
Veski talu kella 13–14
Koorti Kartul OÜ kella 15–16

Kui sul ei ole oma transporti, siis buss väljub huvilistele kell 11.45 raamatukogu juurest

TARVASTU TERVITAB SOOJALT!

Infopunkt on avatud kella 11–16 Tarvastu käsitöökojas, mille hoovis on ka täika.

Külalisi ootavad ka:

Tarvastu raamatukogu kella 9–14
Tarvastu gümnaasium ja Tarvastu muusika- ja kunstikool kella 12–13.30
Tarvastu lasteaiad Mustla maja kella 12–13
Tarvastu lasteaiad Soe maja kella 13–14
Tarvastu lasteaiad Kärsna maja kella 14–15
Kärsna mõis kella 10–14
Mõnnaste meierei ja külakogukond kella 16–18

Vt päevakava viljandivald.ee/maal-elamise-paev-viljandi-vallas-2020

Tule elama kaunisse ja jõukasse Viljandi valda!

Maal elamise päev

26. september 2020
www.maalelamispäev.ee

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad ja metsakinnistuid hinnaga kuni 10 000 eurot/ha. Kinnistud võivad olla tehtud raietega või asetseda piiranguvõõndis. Tel: 56 111 900

Pottsepatööd
Loodusehitus
Üldehitus

+372 5675 1468

www.stoneandcrystal.ee

SooRen OÜ

Ehitus- ja viimistlustööd.
Katuste- ja fassaaditööd.
Uste- ja akende vahetus/paigaldus.
Plaatimis- ja maalritööd.
Põrandakatete paigaldus.

Kontaktinfo:
tel: (+372) 56107735
SooRenou@gmail.com

Mälestame

ENNO SUKK

23.06.1949 – 02.08.2020

Viiratsi alevik

EEVI SOOLO

27.04.1939 – 05.08.2020

Savikoti küla

ASTA – MIRALDA PARTS

01.12.1930 – 07.08.2020

Kolga-Jaani alevik

TARMO SEPP

22.09.1959 – 07.08.2020

Intsu küla

NEEME NURK

14.06.1965 – 07.08.2020

Jakobimõisa küla

RAIVO KILP

26.10.1942 – 12.08.2020

Peetrimõisa küla

VEERA AKKERBERG

16.05.1931 – 14.08.2020

Roosilla küla

LEO NÕMM

10.09.1930 – 17.08.2020

Uusna küla

AIVAR TASKA

17.12.1957 – 17.08.2020

Lätkalu küla

HILJA SAAR

13.01.1933 – 21.08.2020

Odiste küla

VENDA KALLAS

11.01.1968 – 24.08.2020

Pärsti küla

LEINART KUSMA

13.03.1945 – 26.08.2020

Karula küla

LILJA TISLER

12.07.1937 – 28.08.2020

Peetrimõisa küla

AINIS LAIDMETS

27.04.1948 – 28.08.2020

Karula küla

JANEK NAGEL

26.06.1972 – 28.08.2020

Vardja küla

VELLO PIHU

28.08.1937 – 30.08.2020

Valma küla

Õnnitleme sünnipäevalapsi!

JELENA PÜTISEPP	103. 09.10.1917	Aindu küla
LYDIA KÄOSAAR	99. 10.10.1921	Vissuvere küla
ELFRIEDE-MAGDALENE OJA	96. 02.10.1924	Mustla alevik
LEIDA PÕLDAAS	95. 11.10.1925	Lalsi küla
VILMA PÕLDUR	94. 24.10.1926	Viiratsi alevik
KARIN JOONSALU	31.10.1926	Porsa küla
EDGAR SORK	93. 02.10.1927	Pinska küla
VLADISLAV STAŠKEVITS	91. 05.10.1929	Tusti küla
VAIKI MARTINSON	16.10.1929	Puiatu küla
ASTA TEDER	90. 02.10.1930	Vaibla küla
ELGA-JOHANNA TIGASSON	03.10.1930	Paistu küla
LAINE AUKSMANN	85. 03.10.1935	Viiratsi alevik
HELGE-MARE KAUP	06.10.1935	Ramsi alevik
VAIKE LÕSOVA	06.10.1935	Sultsi küla
VELLO RITSON	08.10.1935	Laanekuru küla
ALDO TIBAR	17.10.1935	Vardi küla
ELVI PEEDEL	30.10.1935	Soe küla
IRA MAKSIMOVA	80. 01.10.1940	Heimtali küla
KAPITALINA JAANUS	13.10.1940	Ülensi küla
MALLE ARVISTO	22.10.1940	Puiatu küla
ALBINA TÄHT	24.10.1940	Vardi küla
AUGUST LEPIK	26.10.1940	Eesnurga küla
JAAN KÕVERJALG	28.10.1940	Vana-Võidu küla
MAIMU IVA	28.10.1940	Mustla alevik

TALLINNA TEHNİKAKÕRĞKOOLI
ARHITEKTUURITUDENGITE POOLT
LOODUD

KOLGA-JAANI BUSSIOOTEPÄVILJONI IDEEDE JA MAKETTIDE TUTVUSTAMINE JA RAHVAHÄÄLETUSE AVAMINE

Tule uudistama ja hääletama!

17. SEPTEMBRIL KELL 18
KOLGA-JAANI
RAAMATUKOGUS

KIRIKUTES

KOLGA-JAANI KIRIKUS

Jumalateenistused pühapäeviti kell 14.

**PAISTU
MAARJA KIRIKUS**

Jumalateenistused 13. ja 27. septembril ning 11. oktoobril kell 14. 27. septembril kell 12 algab koguduse pastoraadis

esimene seminar „Optimismi õpituba. Optimistlik selgitusstiil muretevale eestlasele“. Registreerimine aadressil allan.kahrik@ut.ee või tel 5070293.

**TARVASTU
PEETRI KIRIKUS**
Jumalateenistused pühapäeviti kell 11.

Viljandi Valla Teataja

Viljandi Vallavalitsuse väljaanne

Toimetaja Made Laas

Toimetusel on õigus tekste lühendada ja korrigeerida.
e-post ajaleht@viljandivald.ee

Kontakttelefon 435 0112 (üldinfo), 5305 8044 (toimetaja)
Kodulehekülg www.viljandivald.ee

SAAREPEEDI

**MÄGEDE
JOOKS**

19.

SEPTEMBER 2020

LAUPÄEVAL KELL 12.00

INFO JA REGISTREERIMINE WWW.SEERIJOOKS.EE

